

DIJECEZANSKI DIREKTORIJ O SLAVLJENJU SAKRAMENTA SVETE ŽENIDBE

Donosi se **Dijecezanski direktorij o slavljenju sakramenta svete ženidbe** koji je 2. veljače 2006. godine usvojen važećim *ad experimentum* (Br: 434/2006., Zadar, 2. veljače 2006.).

Uvod

Zadaća je Crkve danas da neprestano posvješćuje Božji nacrt o ljudskoj ljubavi koja se ostvaruje u ženidbenom savezu bračnih drugova u međusobnoj vjernosti, slobodi i odgovornosti.

Ta «intimna zajednica bračnog života i ljubavi, koju je Stvoritelj utemeljio i potvrdio vlastitim zakonima, sazda se bračnom vezom, to jest osobnim neopozivim pristankom» (GS 48). Nadahnut naukom Drugog vatikanskog sabora o braku i obitelji, Zakonik kanonskoga prava govori: «*Ženidbeni savez, kojim muška osoba i ženska osoba međusobno uspostavljaju zajednicu svega života po svojoj naravi usmjerenu k dobru ženidbenih drugova te k rađanju i odgajanju potomstva, Krist Gospodin uzdigao je među krštenima na dostojanstvo sakramenta. Stoga među krštenima ne može biti valjanoga ženidbenog ugovora koji samim tim ne bi bio sakrament*» (ZKP, kan. 1055). Ljubav među supruzima po svojoj naravi iziskuje jedinstvo i nerazrješivost u uzajamnom neopozivu darivanju koje je usmjereno po svojoj naravi prema rađanju i odgoju potomstva.

Nauk o sakramentu ženidbe nalazi se u dokumentima Drugog vatikanskog sabora /«*Gaudium et spes*», br. 47-52/, u Crkvenom zakoniku iz 1983. godine /kan. 1055-1165/, u apostolskoj pobudnici Ivana Pavla II. «*Familiaris consortio*», u uvodnim napomenama «Reda slavljenja ženidbe», u Katekizmu Katoličke Crkve, /br. 1601-1654/ u Direktoriju HBK za obiteljski pastoral Crkve u Hrvatskoj i drugim dokumentima baštine crkvenog učiteljstva.

Već više godina u našoj Nadbiskupiji osjeća se potreba za Dijecezanskim direktorijem o sakramentu ženidbe u kojem bi se donijeli propisi za pripremu i slavljenje tog sakramenta. Stoga, ovaj Direktorij želi pomoći pastoralnim djelatnicima Zadarske nadbiskupije radi što boljeg i ujednačenijeg slavljenja sakramenta ženidbe. Direktorij obuhvaća dalju i bližu pripravu, te samo slavljenje ženidbe.

I. Priprava za slavljenje sakramenta ženidbe

A. Dalja priprava

Dalja priprava za brak treba početi:

- već u obiteljskom domu,
- u programu vjeronauka osnovne i srednje škole,
- u župnoj katehezi i drugim pastoralnim aktivnostima (usp. Direktorij HBK za obiteljski pastoral, br. 40 - 41).

To traže prilike u kojima danas žive mladi ljudi. One su veoma složene i podložne brzim promjenama. Naime, vlastita katolička obitelj ima sve manje utjecaja, jer se pojavljuju nova shvaćanja o drugovanju mladih ljudi, «hodanju» mladića i djevojaka, o vjernosti, o nerazrješivosti braka, o spolnosti, o predbračnim iskustvima. Među ostalim razlozima, i zbog ekonomske nesigurnosti i zbog toga što im je teško doći do vlastitog stana, sve se teže odlučuju na brak.

B. Bliža priprava

Zaručnici koji su primili sakramente kršćanske inicijacije trebaju se:

- javiti vlastitom župniku, po mogućnosti, šest mjeseci prije ženidbe,
- a najkasnije tri mjeseca, kako bi se na vrijeme dogovorilo prikladno vrijeme pripreme na sakrament.
- Ako se zaručnici prijave župniku izvan župe boravka, dotični župnik neka ne poduzima ništa bez dogovora s njihovim vlastitim župnikom.
- Vlastiti župnik može, iz opravdanog razloga, dati dozvolu za vjenčanje u drugoj župi, gdje se trebaju pripremiti ili pripremiti zaručnike pa im dati otpusnicu za vjenčanje.

Oni zaručnici koji su samo kršteni, trebaju se, radi primanja ostalih sakramenata kršćanske inicijacije, javiti vlastitom župniku barem godinu dana prije ženidbe (usp. kan. 1065).

U našoj Nadbiskupiji organizira se kroz pastoralnu godinu, svaki mjesec, tečaj pripreme na kršćanski brak. Tečaj uključuje sudjelovanje stručnjaka različitih profila (teolog, psiholog, liječnik, crkveni pravnik) i svjedočenje kršćanskih bračnih parova. Zaručnicima se omogućuje djelatno sudjelovanje kroz razgovor, rad u skupinama i kroz molitvu. Ta je priprema obvezatna za cijelu Nadbiskupiju osim kada je iz opravdanih razloga neostvariva što mora potvrditi Nadbiskupija. Svaki župnik neka prethodno ispuni prijavnicu za Tečaj. Na završetku zaručnici dobivaju pismenu potvrdu o sudjelovanju na Tečaju.

C. Neposredna priprava

- Neposredna priprava na brak neka se redovito obavlja na župnoj razini, u župi zaručnika ili zaručnice.
- Osobni susret sa župnikom neizostavna je dužnost zaručnika. Znak je odgovornosti u primanju sakramenata.
- Sa strane župnika, taj susret ne smije se svesti na puku birokratsku formalnost već se mora odvijati u obiteljskom ozračju, s posebnom pažnjom, odgovornošću i srdačnošću.
- Posebna briga neka se posveti ispitu zaručnika nakon što su sudjelovali na Tečaju.
- «Postupak za ženidbu» neka se ispuni tako da se uvijek odvojeno ispita zaručnike.
- Zaručnici neka na vrijeme prilože potrebne dokumente: krsni list sa slobodnim stanjem, ne stariji od šest mjeseci i potvrdu za vjenčanje od matičnog ureda.
- «Prije sklapanja ženidbe mora se utvrditi da se ništa ne protivi njezinu valjanom i dopuštenom sklapanju» (kan. 1066).
- Neka se obave ženidbeni navještaji bilo usmeno, bilo pismeno, ili ako postoji opravdani razlog neka se traži oprost od navještaja.

II. Slavljenje ženidbe

1. Slavljenje ženidbe mora biti dostojanstveno i prema liturgijskim propisima. Stoga, treba biti pomnjivo pripravljeno sa zaručnicima. Ne smije se zanemariti milosni vidik ženidbe i zato je potrebno zaručnike potaknuti na pripremu i slavlje sakramenta pomirenja.

Zaručnike treba pozvati da sudjeluju u izboru svetopisamskih odlomaka, molitava, odnosno u pripremanju liturgijskog slavlja.

2. Vjenčanje se redovito slavi u župi gdje jedno od zaručnika ima prebivalište.

Samo slavlje redovito treba biti u župnoj crkvi.

Iznimno se može slaviti vjenčanje, iz opravdanih razloga, u nekoj drugoj crkvi, koja je u liturgijskoj funkciji, na području župe.

3. Ne dopuštaju se vjenčanja na izvanliturgijskim mjestima, osim uz dozvolu mjesnog Ordinarija.

4. Slavljenje ženidbe neka redovito bude za vrijeme mise.

Kako bi se naglasila crkvena dimenzija slavlja i sudjelovanje čitave župne zajednice, slavljenje ženidbe može biti, prema pastoralnim prilikama, u sklopu nedjeljne euharistije, osobito u manjim župama, gdje je mali broj vjenčanja.

Uzimajući u obzir pastoralne prilike, župnik može odrediti da se vjenčanje slavi izvan mise.

5. Uređenje crkve neka bude u skladu sa liturgijskim prostorom, umjereno i skladno u dogovoru sa župnikom i onima koji redovito uređuju crkveni prostor.

6. Odijevanje kod vjenčanja neka bude čedno i dostojanstveno. Neka se o tome konkretno progovori zaručnicima kod pripreme vjenčanja.

Neka se vjernike odgaja o doličnom ponašanju i odijevanju u crkvi.

A. Načini ulaza u crkvu

Ulaz u crkvu može biti na tri načina:

1. U dogovoreno vrijeme, **svećenik s poslužnicima dođe na vrata crkve, prima mladence** i ljubazno ih pozdravlja. Zatim u ophodu idu svi prema oltaru, najprije poslužnici, zatim, svećenik, mladenci, svjedoci, roditelji, uža rodbina i ostali sudionici slavlja.

2. **Svi sudionici slavlja uđu u crkvu osim mladenaca**, svjedoka, roditelja i uže rodbine. Zatim **svećenik s poslužnicima dolazi na vrata crkve**, prima mladence i kao u prvom načinu ulaze u crkvu.

3. **Svi sudionici slavlja uđu u crkvu, a zatim ulaze mladenci, svjedoci, roditelji i uža rodbina. Svećenik ih dočeka s poslužnicima kod mjesta pripremljenog za vjenčanje.**

Dok mladenci prilaze mjestu pripremljenom za vjenčanje izvodi se ulazna pjesma.

B. Služba Riječi

Sudjelovanje u Službi Riječi može se povjeriti prijateljima, rodbini i članovima župne zajednice, pod uvjetom da mogu Božju Riječ navijestiti jasno i dostojanstveno.

Ne preporuča se da mladenci navještaju Božju Riječ kod slavlja, jer je upravo njima u toj prigodi ona namijenjena.

C. Pjevanje i sviranje

Pjevanje i sviranje je sastavni dio liturgijskog čina i na izvanjski način izražava slavljenički karakter ženidbenog slavlja.

Za vrijeme slavljenja vjenčanja od ulaza do otpusta neka se isključivo pjevaju liturgijske pjesme. Zabranjuje se uvođenje u slavlje profanih pjesama i profanih instrumentalnih skladbi.

Ipak, duhovne pjesme s tekstom i glazbom koji nisu skladani za liturgijsko slavlje (kao npr. Ave Maria ...), mogu biti izvedene nakon završnog obreda.

Ako u pjevanju sudjeluju solisti i/ili skupine pjevača, zahtjeva se da njihovo sudjelovanje bude u službi slavlja zajednice, a ne vlastita promidžba ili neka vrsta egzibicije.

D. Milostinja

Kad se vjenčanje slavi s misom onda se može skupljati milostinja kao na redovitom euharistijskom slavlju. Ako je vjenčanje izvan mise, nije prikladno skupljanje milostinje.

E. Pričest

Zaručnici mogu primiti pričest pod obje prilike. Neka se mladenci na to priprave u sklopu pripreme obrednog slavlja. Ako je vjenčanje izvan mise zaručnici se mogu pričestiti, kako navodi Red vjenčanja (br. 108).

Kad se slavi mješovita ženidba /mixta religio/ ili sa zaprekom različitosti bogoslužja/disparitas cultus/, mladenci se ne pričešćuju. Međutim, katolička stranka neka pristupi sakramentu pomirenja i pričesti prije vjenčanja.

F. Potpisivanje

Nakon svršetka obreda mladenci, svjedoci i svećenik potpisuju dokument o činu sklapanja ženidbe. Potpis može biti u sakristiji ili prikladnoj dvorani ili pred narodom u crkvi. Neka ipak ne bude na oltaru ili ambonu.

Neka se sklopljena ženidba što prije ubilježi i u maticu krštenih. Ako je ženidbeni drug koji je sklopio ženidbu iz druge župe, neka župnik mjesta sklapanja obavijest o sklopljenoj ženidbi što prije pošalje župniku mjesta krštenja.

G. Čestitanje

Uobičajeno je da se mladencima čestita nakon slavlja. Neka ih se o tome pouči tijekom priprema za vjenčanje. Nije naime prikladno da uzvanici čestitaju mladencima u prostoru crkve. Mogu to učiniti ispred crkve. Uža rodbina može čestitati mladencima u sakristiji ili dvorani uz crkvu. Svakako je važno da se čuva dostojanstvo liturgijskog prostora.

Kad se izlazi iz crkve neka se izbjegne bacanje riže. To nije u skladu s kršćanskim duhom.

H. Snimanje i fotografiranje

Da bi se sačuvalo ozračje molitve i podržala pozornost i sudjelovanje zaručnika i čitave zajednice, s obzirom na snimatelje i fotografe potičem da se pozove samo jednog fotografa i jednoga snimatelja.

Neka se snimatelji smjeste izvan svetišta ili na mjesto na kojem neće ometati odvijanje obreda i sudjelovanje zajednice.

Zabranjeno je fotografiranje za vrijeme Službe Riječi i Euharistijske molitve.

Fotografiranje mladenaca i rodbine, nakon slavlja, u crkvi, neka se svede na najmanju moguću mjeru, uvijek poštujući dostojanstvo i svetost prostora.

Na razini Nadbiskupije treba organizirati tečaj za fotografe i snimatelje na slavljima vjenčanja. Tek nakon dobivenog dopuštenja i nakon dogovora sa vjenčateljem, oni mogu fotografirati i snimati slavlje vjenčanja u crkvi.

Kod pripreme i slavlja sakramenta ženidbe treba se držati općih crkvenih normi i ovog Direktorija, imajući na pameti uvijek pastoralnu razboritost. U slučaju nejasnoća treba se obratiti mjesnom Ordinariju.

III. Važnost poslije ženidbenog pastoralala

«Osnovni sadržaj obiteljskog pastoralala jest pomoć supruzima i obiteljima da razvijaju svijest o tome da su brak i obitelj za njih posebni Božji poziv i posebno Božje poslanje u svijetu i u Crkvi, te da oni, svjedočeći vjernost evanđelju u stanju u kojem se nalaze, izgrađuju civilizaciju ljubavi i tako pridonose rastu kraljevstva Božjega. Bračni i obiteljski život jest

poziv i zvanje u Crkvi i u svijetu, poziv i zvanje kojim supruzi i cijele obitelji svjedoče Krista uskrsloga prema Gospodinovoj riječi: »Vi ste tomu svjedoci« (Lk 24, 48; usp. Dj 1, 8)» (Direktorij HBK za obiteljski pastoral br. 50). Da bi se to postiglo potrebno je na različite načine podržavati nove obitelji koje se u svome životu susreću s mnogim izazovima.

U obiteljskom pastoralu važno mjesto zauzimaju različiti susreti mladih obitelji na župnoj, dekanatskoj i nadbiskupijskoj nivou. Crkva će tako i nadalje brinuti se za bračne parove i njihov ljudski i kršćanski rast.

Zadar, 11. svibnja 2012.

† Želimir Puljić,
nadbiskup, v.r.

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE, broj: 1-2/2006., str. 22-26.